

Liknelsene anvender bestemte fortellerlover

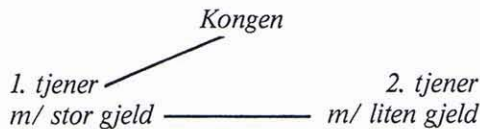
Jesu liknelser utnytter lovene for god fortellingskunst. De lar seg sammenlikne med eventyrene. Fortellingene er knappe og karakteriseres ved sin fortellerøkonomi. (1)

1. **Aktør-økonomi:** kun nødvendige personer omtales. To eller tre hovedpersoner eller grupper/partier (De ti brudepikene).

To-personscener: kun to personer opptrer samtidig i fortellingen. Samtalen, handlingen skjer mellom to personer om gangen (Den fortapte sønn).

Den åpne relasjonstrekanter: i liknelser med 3 hovedpersoner har vi oftest et trekant-drama, men fortellerteknisk forenkles det hele slik at to av de tre personene aldri har noe med hverandre å gjøre i den ytre handling på scenen.

Bruken av to-personscener gjør dette mulig. Illustrert på den ubarmhjertige medtjener:

2. **Fortløpende scener:** det foregår ikke parallelle hendelser i fortellingene. Fortellingen blir oftest fortalt ut fra en synsvinkel (Den ubarmhjertige medtjener).

3. **Attributt-økonomi:** personer blir sjelden karakterisert med mer enn en egenskap. Der slike beskrivelser forekommer, er de alltid viktige (Luk 19, 2). For det meste blir personer karakterisert kun indirekte ved personrelasjoner, handlinger og utsagn.

4. **Affekt-økonomi:** affekter og følelser blir sjelden angitt i liknelsene. Det skjer kun når de er vesentlige (Luk 10, 33 og Luk 15, 5).

5. **Birulle-økonomi:** biroller forblir biroller så langt det er mulig (røverne og herbergeverten i Den barmhjertige samaritan).

6. **Motiv-økonomi:** motivering for ulike handlinger mangler ofte dersom den regnes for uvesentlig for fortellingens siktemål. (Vi får aldri vite årsaken til at vingårdsherren trengte så mange arbeidere.)

7. **Uten avslutning:** slutten mangler på fortellinger der den er en selvfølge. Den uteblir når fortellingens poeng er belyst. Om den rike bonden virkelig døde, blir ikke fortalt (Luk 12, 16—21).

8. **Fortellingens økonomi:** utelatelser og utbroderinger forteller hva som er viktig og hva som er uviktig for forståelsen (Liknelsen om den kloke forvalteren).

9. **Direkte tale:** liknelsene anvender mye direkte tale, ja, personene prater endog med seg selv. Dialogformen er en vesentlig del av handlingen (Den rike mann og Lasarus).

10. **Gjentakelser:** fortellingene inneholder memoreringsvennlige gjentakelser (Bønnen: Vær tålmodig med meg. . . Luk 18, 26—29).

Tretallslov: tretallet er flittig brukt i liknelsene: tre figurer (presten, levitten og samaritanen), hendelsesforløp som gjentas (tre unnskyldninger i Det store gjestebudet).

Bakvekstlov: det siste tilfellet som nevnes gis størst vekt (Den fruktbare jorda blir nevnt sist Luk 8, 8).

11. **Domsavsigelse:** tilhørerne blir ofte bedt om å felle en dom i den saken liknelsene behandler (Den barmhjertige samaritan Luk 10, 36—37). Oftest blir handlingsalternativene skissert ved hjelp av to motsatte typer i selve liknelsesfortellingen. Jesus styrer i virkeligheten retningen for domsavgivelsen ved måten han bygger opp selve liknelsesfortellingen på. Domsavgivelsen peker ut liknelsens sentrum.